

pútnický list

ISSN 2644 - 4526

11 - 12/2021

aktuality a zaujímavosti pútnického turizmu na Slovensku

Kostol Krista Kráľa v Ladomerskej Vieske

Vošli sme do adventného obdobia, ale pred nedávnom sme spoločne oslávili sviatok Krista Kráľa, ktorý je pomerne mladým sviatkom. Zaviedol ho pápež Pius XI. a stanovil preňho poslednú októbrovú nedeľu. Prvýkrát sa nedeľa Krista Kráľa slávi na konci Svätého roku 1925. Liturgickou reformou po Druhom vatikánskom koncile bol tento sviatok povýšený na slávnosť a bol preložený na poslednú cezročnú nedeľu v liturgickom roku. Táto slávnosť pripomína, že nie pozemskí panovníci a mocní tohto sveta, ale Ježiš Kristus je tým pravým a naozajstným Kráľom, ktorý by mal vládnuť v našich srdciach. Jemu zasvätené kostoly sa začali stavať až v 20. rokoch 20. st. Na Slovensku ich máme okolo dvadsať.

Kostol Krista Kráľa v Ladomerskej Vieske

Jeden z nich sa nachádza v obci **Ladomerská Vieska**. Táto obec leží vo východnej časti Žiarskej kotliny v okrese Žiar nad Hronom. Súčasná obec vznikla v r. 1960 zlúčením obcí Ladomer a Vieska. Každá z nich má svoju dávnu históriu. Písomne sa obe časti spomínajú v 14. st. *Časť Ladomer* – leží v blízkosti potoka Ladmera-Radmera, od ktorého pravdepodobne dostala aj svoj názov a ktorý dodnes delí od seba Viesku a Ladomer. *Vieska* patrila opátstvu v Hronskom Beňadiku, od r. 1538 k ostrihomskej kapitule a od 17. st. pripadla hradnému panstvu Šášov. Kostolík, pôvodne zasvätený Všetkým svätým, postavili v osade Vieska v 1. pol. 14. st. Bola to jednoduťová stavba bez veže s polygonálnym presbytériom. To sa zachovalo dodnes a osvetľuje ho zachované vysoké štrbinové okno. Kostolík prešiel neskorogotickou prestavbou, čo pripomína objavený nápis s letopočtom 1481. Okolo r. 1552 pristavali k západnému priečeliu lode mohutnú vežu. Ďalšie stavebné úpravy sa spomínajú aj v r. 1778 a 1820, kedy nanovo zaklenuli loď. Začiatkom 20. st. už stredoveká stavba nestačila pojať zvýšený počet veriacich a preto sa obyvatelia rozhodli postaviť nový a hlavne väčší kostol. S jeho výstavbou sa začalo 17. mája 1927 a dokončili ju 4. októbra 1928. Staviteľom nového chrámu v historizujúcom slohu bol Stanislav Zachar z Vrútok. Novostavbu postavili kolmo na pôvodný kostolík. Pri stavbe bola zbúraná stredoveká loď, zachovalo sa len pôvodné presbytérium a renesančná veža, ktorú pri prestavbe zvýšili. Nový kostol zasvätili Kristovi Kráľovi. Pôvodné gotické presbytérium orientované na východ tvorí dnes bočnú loď. Na západnej vnútornej stene gotického presbytéria je odkrytý konsekračný kríž ako aj nástenná maľba z konca 14. st. Nový kostol, ktorý pretína starší od severu na juh, má tiež polygonálny uzáver presbytéria, ktorého pseudogotické architektonické riešenie s rebrovou sieťovou klenbou prechádza plytkým víťazným oblúkom do novej, krížovo klenutej lode. Na oboch stranách lode sú malé bočné kaplnky, ktoré sa na fasáde uplatňujú polygonálnymi výstupkami. Medzi novým presbytériom a vežou je predsieň a sakristia z r. 1928. Čelná fasáda kostola je zakončená vysokým trojuholníkovým štítom. Výmaľba súčasného kostola je od Františka Schrámka z Banskej Štiavnice. Pochádza z r. 1941. Časť vnútorného zariadenia je z 20. st. Dominantou je oltár s veľkou sochou Krista Kráľa. Tá je umiestnená nad bohostánkom a po oboch stranách sú sochy dvoch anjelov. Zo starého zariadenia sa zachoval rokokový oltár so stĺpovou architektúrou a obrazom Všetkých svätých z druhej polovice 18. st. Ten sa dnes nachádza v sakristii.

zdoroje: www.apsida.sk

SALEZIÁNI DONA BOSCA

A ICH PÔSOBISKÁ

Spoločnosť sv. Františka Saleského je oficiálny názov rehoľnej kongregácie pápežského práva, ktorá používa názov **Saleziáni dona Bosca** (lat. *Societas Don Bosco, Societas S. Francisci Salesii, skratka SDB*). Kongregácia sa venuje apoštolskej a misijnej činnosti a mnohým dielam, ale predovšetkým službe mladým ľuďom, najmä tým najchudobnejším a najopustenejším. Zakladateľom rehole bol v r. 1859 taliansky kňaz sv. **Ján Bosco** (1815 – 1888),

rodný dom sv. Jána Bosca, Becchi

vlastným menom *Giovanni (Melchior) Bosco*, mnohým však známy ako **don Bosco**. Narodil sa 16. augusta 1815 v horskej osade **Becchi**, pri mestečku Castelnovo d'Asti v kraji Piemont, neďaleko Turína. Jeho otec sa volal František a mama Margita. Mal dvoch starších bratov, vlastného - Jozefa a nevlastného - Antona. Keď mal dva roky zomrel mu otec. Ján bol nadaný, športovo šikovný, veselý a veľmi obľúbený chlapec. Ako deväťročnému sa mu sníval, zvláštny sen. Videl mnoho chlapcov, ktorí vrieskali, kliali a vystrájali nezbednosti. Chcel ich

zastaviť. Najskôr im dohovára, no potom sa medzi nich vrhol a začal ich mlátiť, aby prestali. No zrazu sa k nemu priblížila záhadná postava, ktorá mu povedala: „Nie tak! Nie násilím! Iba láskavo, ak si chceš získať ich priateľstvo!“ V tom okamihu sa chlapci zmenili na baránky a hlas tajomnej postavy pokračoval: „Vezmi si svoju pastiersku palicu a zaved' ich na pašu. Neskôr pochopíš zmysel tohto videnia.“ A stalo sa, don Bosco skutočne hlboko pochopil tento nezvyčajný sen, počas jeho uskutočňovania musel prejsť viacerými skúškami. Ako prvá prekážka sa mu do cesty postavila nenávisť jeho nevlastného brata Antona, ktorému prekážalo, že Ján sa venuje skôr knihám, než práci na poli. Cítil sa pri ňom menejcenný, vznikali ťažké hádky. Pre pokoj v rodine 11-ročný Ján odišiel z domu. Pracoval u sedliakov, aby sa uživil a po nedeliach sa venoval apoštolátu medzi chlapcami. V tomto období si ho všimol starší kňaz *don Calosso*, ktorý mu chcel pomôcť ku kňazstvu. Avšak čoskoro náhle zomrel, a tak bol don Bosco ponechaný sám na seba. Keď mal 16 rokov, začal chodiť do školy v **Castelnuove**, neskôr pokračoval v štúdiách v **Chieri**. Bol šikovným študentom a za štyri roky skončil základnú školu a gymnázium. Počas štúdií založil evanjelizačný spolok pre chlapcov s názvom **Allegri**. Popri štúdiu si zarábala rozličnými pomocnými prácami u remeselníkov, čo sa mu neskôr veľmi zišlo. V r. 1835 vstúpil do seminára v **Turíne** a 5. júna 1841 bol vysvätený na kňaza a začal praktické kňazské účinkovanie medzi chudobnými a opustenými chlapcami. Tí za ním prichádzali sami, nachádzajúc pri ňom lásku, ktorú dovtedy nepoznali. Don Boscovou zásadou bolo: **Buďte veselí, hrajte sa, zabávajte, len nehrešte**. Zábavu spojil s občerstvením aj s výučbou katechizmu. Zakrátko seminár v Turíne navštevovala viac ako stovka chlapcov. Ich hluk však mnohých vyrušoval a niektorí kňazi považovali don Bosca za blázna. Ten, preto začal hľadať miesto, ktoré by sa mohlo stať trvalým útočiskom aj domovom pre chlapcov i pre neho. S pomocou dobrodincov sa podarilo kúpiť *kôľnu a dom pána Pinardiho v Turíne v štvrti Valdocco*, ktorá bola vychýrená svojou zlou povestou.

spoločným celosvetovým znakom je logo, ktoré pozostáva z cesty a domčeka stojaceho na troch pilieroch

Tu sa natrvalo usadil v r. 1846. Na chudobnom pozemku vzniklo oratórium, školy s dielňami a kníhtlačiareň, ktorá doteraz funguje a patrí k najväčším a najmodernejším v Taliansku. V r. 1865 - 1868 tu don Bosco dal postaviť podľa návrhu Antonia Spezia, aj baziliku, ktorú zasvätil **Panne Márii Pomocnici kresťanov**. Jej staviteľom sa stal Carlo Buzzetti, jeden z prvých chlapcov oratória. Bazilika stojí na mieste umučenia svätých patrónov mesta Turín. Sú nimi sv. Solutor, sv. Adventor a sv. Octavius. Okrem ich pozostatkov sa v bazilike nachádza ďalších 6 000 relikvií.

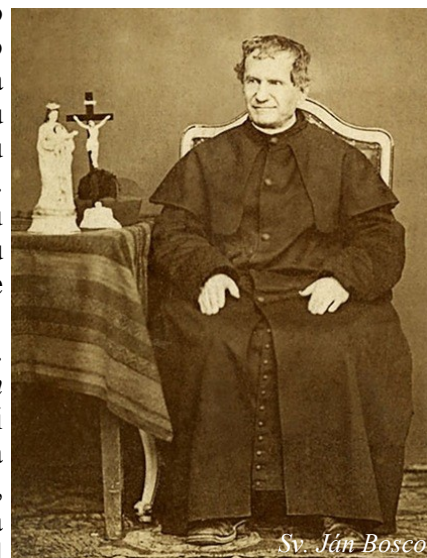

Bazilika Panny Márie Pomocnice kresťanov v Turíne

Pamätná tabuľa na Mamu Margitu
v Bazilike Panny Márie Pomocnice kresťanov v Turíne

Spoločnosti sv. Františka Saleského. Don Bosca inšpiroval tento láskavý svätec a podľa neho sa nazývajú aj členovia jeho spoločnosti – **saleziáni**. Výchovnú prácu s mládežou postavil na preventívnom systéme, ktorého hlavnými piliermi sú nábožnosť, rozum a láskavosť. S veľkou predvídavosťou sa snažil predchádzať chybám a životným omylom mladých ľudí. Považoval sa viac za ich priateľa ako učiteľa. V r. 1872 spolu so sv. **Máriou Dominikou Mazzarellovou** založil aj ženskú rehoľnú spoločnosť, ktorá sa volá **Inštitút Dcér Panny Márie Pomocnice** (lat. *Figlie di Maria Ausiliatrice*, skratka **FMA**). Jej hlavnou náplňou sa stala láskavá starosť o výchovu dievčat. Napokon v r. 1876 založil aj **Združenie saleziánskych spolupracovníkov**, laikov, ktorí žili vo svete a podporovali duchovnú i praktickú prácu s mládežou. Dona Bosca charakterizovala neúnavná činnosť, apoštolát, písanie kníh, postavil viacero chrámov, napr. chrám Božského Srdca Ježišovho, pri železničnej stanici Termini v Ríme. Jeho život bol popretkávaný rôznymi divmi a zázrakmi. Zomrel v Turíne 31. januára 1888. Na jeho pohrebe sa zúčastnilo vyše stotisíc ľudí. Za svätého bol vyhlásený v r. 1934. Už počas života svojho zakladateľa mali saleziáni 64 domov a viac ako 1000 členov vo viacerých krajinách sveta. Začiatkom 20. st. pôsobili v celom svete vrátane Kolumbie, Číny, Indie, Južnej Afriky, Tuniska, Venezuely a Spojených štátov. Dnes žijú saleziáni v mužských komunitách, ktoré sú aktívne zaangažované do sveta mladých (predovšetkým chudobných a na okraji spoločnosti), do ktorého sa snažia preniesť charizmu a štýl dona Bosca. S mladými pracujú predovšetkým v školách, v oratóriách i priamo na ulici. Základným prostredím pre výchovu je mládežnícke stredisko, oratórium, ktoré je centrom každodenného života saleziánskeho strediska. I keď prvotný apoštolský zámer dona Bosca smeroval výhradne k chlapcom, postupne sa rozšíril a v súčasnosti existuje 32 oficiálne uznaných skupín, ktoré čerpajú inšpiráciu zo štýlu a charizmy dona Bosca. Sú to rehoľné i laické združenia, ktoré zdieľajú rovnaké hodnoty (saleziánskeho ducha) a majú podobné poslanie – venovať sa opustenej a chudobnej mládeži. Toto zoskupenie sa nazýva **Saleziánska rodina**. Ústredie rehoľnej spoločnosti sa nachádza v Ríme. Jej najvyšším predstaveným je rímsky pápež a spoločnosť vedie hlavný predstavený. V súčasnosti patria saleziáni k najväčším a najvplyvnejším rehoľným spoločnostiam, či už ide o počet členov alebo počet členov vo vedení Katolíckej cirkvi. Spoločnosť pôsobí v 133 krajinách, v 90 provinciách. V r. 2020 bolo medzi saleziánmi 128 biskupov a 9 kardinálov. Ich rady zdobia aj 9 svätci a 118 blahoslavení. Medzi nimi je aj Slovak - bl. don Titus Zeman.

SALEZIÁNSKA RODINA

Saleziáni dona Bosca (SDB) - Turín 1859, Dcéry Márie Pomocnice (FMA) - Mornese 1872, Združenie saleziánov spolupracovníkov (ASC) - Turín 1876, Dobrovoľnícky dona Bosca (VDB) - Turín 1917, Celosvetové združenie bývalých chovancov dona Bosca (exallievi) - Turín 1870, 1908, Sestry Márie Nepoškvrnenej (SMI) - Krishnagar (India) 1948, Dcéry Najsvätejších Srdca Ježiša a Márie (HH.SS.CC.) - Agua de Dios (Kolumbia) 1905, Saleziánky obľátky Najsvätejšieho Srdca Ježišovho (SOSC) - Bova Maria (Reggio Calabria, Taliansko) 1933, Apoštolky Svätej rodiny (ASF) - Messina (Taliansko) 1889, Sestry lásky z Miyazaki (CSM) - Miyazaki (Japonsko) 1937, Sestry misionárky Márie Pomocnice kresťanov (MSMHC) Guwahati (India) 1942, Dcéry Božského Spasiteľa (HDS) - Santo Domingo (Salvádor) 1956, Sestry služobníčky Nepoškvrneného Srdca Márie (SIHM) - Bang-Nok- Khuek (Thajsko) 1937, Odchovankyne FMA - Turín 1908, Sestry Ježiša mladíka (IJA) - Campo Grande (Brazília) 1938, Asociácia saleziánskych dám (ADS) - Karakas (Venezuela) 1968, Združenie Márie Pomocnice (ADMA) - Turín 1869, Dobrovoľníci s donom Boscom (CDB) - Rím 1994, Dcéry Kráľovnej Márie Nepoškvrnenej (DOMI) - Bangkok 1954, Svedkovia Zmŕtvychvstania 2000 (TR 2000) - Rím 1984, Kongregácia svätého Michala Archanjela (CSMA) - Miesce Piastowe (Poľsko) 1898, Kongregácia sestier Zmŕtvychvstania (HR) - Guatemala 1980, Sestry ohlasovateľky Pána (SAL) - Shiu Chow (Čína) 1931, Učenci - Sekulárny inštitút dona Bosca (DISC) - Krishnagar (India) 1973, Priatelka Cancoa Nova (CN) - Brazília 1978, Sestry svätého Michala Archanjela - Poľsko 1928, Sestry Márie Pomocnice (SMA) - India 1974, Misijná komunita dona Bosca (CMB) - Bologna (Taliansko) 1994, Sestry kráľovskej hodnosti Nepoškvrnenej Panny Márie, Don Boscove sestry navštívenia (VSDB), Kontemplatívna fraternita Márie z Nazareta (FCMN), Sestry Mediátorky Pokoja (MP) - 1968

Salezíáni na Slovensku a v Čechách

Prvé kontakty dona Bosca so Slovenskom sa odohrávali ešte počas jeho života. Dôkazom toho je aj don Boscov list z r. 1886 napísaný dosiaľ neznámemu dobrodincovi zo Slovenska. List objavil salezián a historik Zlatko Kubanovič. Na dona Bosca sa obrátili i dvaja diecézni kňazi. Boli to Vojtech Kelecsényi a Ján Boll. V súčinnosti s hlavným saleziánskym predstaveným slovenskí saleziáni otvorili v r. 1921 súkromné rehoľné gymnázium v severnom Taliansku v obci Perosa Argentina. Na gymnáziu vtedy študovalo približne 80 Slovákov a 15 Čechov. V r. 1924 sa gymnázium presťahovalo do Šaštína a s ním prišli na územie Slovenska prví saleziáni. Stalo sa tak na žiadosť slovenských biskupov. Hlavný predstavený saleziánov bl. Filippo Rinaldi sem vyslal dona Vagača a dona Bokora. Miestom ich pôsobenia sa stal **Šaštín**. Prevzali tamojšiu faru a správu pútnického chrámu Sedembolestnej Panny Márie, patrónky Slovenska a neskôr aj vedenie gymnázia. Do Čiech prišli saleziáni v r. 1927. Miestom ich prvého pôsobenia sa stal **Fryšták**, kde pôsobil významný český salezián -

P. Ignác Stuchlý, spoluzakladateľ a prvý provinciál českej saleziánskej provincie. V súčasnosti prebieha proces jeho beatifikácie. Pôsobenie saleziánov v Československu výrazne poznamenal komunistický režim a najmä násilné zatváranie kláštorov v 50. rokoch. Vtedy rehoľníci pôsobili v trinástich domoch. Mnoho saleziánov bolo internovaných do pracovných táborov, väzení, ďalším bolo zakázané vykonávanie činnosti. V období 1948 - 1989 bolo odsúdených a uväznených 47 saleziánov. V období totality pôsobila spoločnosť tajne, o ich vysvätení mnohokrát nevedeli ani ich rodinní príslušníci. Činnosť saleziánov sa kvôli prenasledovaniu presunula do súkromných bytov, chát a prírody, kde pracovali s mládežou (duchovné cvičenia, letné tábory). Po r. 1989 rehoľa obnovila svoju činnosť. Dnes saleziáni pôsobia v Bardejove, na viacerých miestach Bratislavy a Košíc, v Dubnici nad Váhom, Galante - Hodochoch, Humennom, Michalovciach, Námestove, Novej Dubnici, Partizánskom, Poprade, Prešove, Sabinove, Topoľčanoch, Trnave, vo Veľkom Bieli a v Žiline. Sestry saleziánky pôsobia vo viacerých komunitách v Bratislave, v Banskej Bystrici, Dolnom Kubíne, Dubnici nad Váhom, Humennom a Košiciach, Michalovciach, Nitre, Rožňave, Šamoríne, Trnave a v Azerbajdžane. Vedú *zdrúženia mladých* - *Laura* a centrá voľného času. Jedným zo zaujímavých sakrálnych stavieb, ktoré v súčasnosti spravujú saleziáni je aj **Kalvária v Košiciach**. Jej stavbu, dnes už značne oklieštenú okolitou zástavbou, iniciovali jezuiti v r. 1736. Stojí na severozápadnom okraji Košíc. Barokový kostol začali stavať v r. 1742 podľa projektu Nikodéma Litzkého, dokončili ho v r. 1758. Odvtedy bol viackrát obnovovaný,

Košice, Kalvária

Fryšták

naposledy v r. 1983. Kostol bol dvojpodlažný, čím sa zaradil medzi najväčšie kalvárske kostoly. Po rozpustení jezuitského rádu r. 1773 sa dostal do rúk vojska. V r. 1807 - 1817 slúžil ako sklad zbraní, arzenál. Len čo však utíchli napoleonské vojny (r.1820), bol kostol daný do správy farského úradu, zrenovovaný a znova vysvätený. V r. 1826 pápež Lev XII. pridelil kostolu právo udeľovať odpustky. Stal sa vyhľadávaným pútnickým miestom. Okolie Kalvárie v 30. rokoch 19. st. osadili stromami. Súčasný vzhľad získal kostol v r. 1870. V tom istom roku postavili za svätyňou otvorenú kaplnku. Interiér kostola bol v čase jeho zrodu barokový. Dnes sa v dolnom, tzv. slovenskom kostole nachádza ojedinelý oltár Sedembolestnej so súsoším Piety z r. 1748. Zachovala sa aj baroková plastika Krista s tŕňovou korunou.

Od oltára vedú unikátne sväté schody do horného, tzv. nemeckého kostola. Oltár v hornom kostole je novodobý. V tejto časti zaujme obraz insitného maliara Alexandra Kováča, ktorý zobrazuje troch košických mučeníkov. V súčasnosti sa pri otvorenej kaplnke nachádzajú dve súsošia - Krista so ženou pri studni a Krista s Máriou Magdalénou. Zaujímavá je aj história stavby cesty a kaplniek krížovej cesty, ktoré ku kostolu vedú od amfiteátra. Kalváriu osadili stromami v r. 1830. Stromoradie vedúce ku kostolu lemuje 16 rokokových kaplniek. V pôvodnej podobe sa ich väčšia časť stavala súčasne s kostolom. Na južnom svahu Kalvárie bol od r. 1849 zriadený cintorín. Na základe povolenia mesta niektoré kaplnky upravili ako rodinné hrobky. Predná časť kaplnky slúžila ako kaplnka krížovej cesty a zo zadnej strany bol vchod do rodinnej hrobky. Zo 16 kaplniek je 14 zastavení krížovej cesty, ďalšie dve kaplnky boli postavené na počesť panny Márie. Kalvária bola starostlivo udržiavaným miestom až do 50. rokov 20. st. V 60. rokoch cintorín na Kalvárii zrušili, na týchto miestach sa začali stavať domy, v pláne bola aj likvidácia kaplniek. Na to, našťastie, nedošlo. V ťažkých časoch totality sa o areál kalvárie 20 rokov staral kňaz na dôchodku, salezián **don Timko**, ktorý býval v jednom z domov pri kostole. Po renovácii (r.1990) je kalvária opäť v správe Saleziánov dona Bosca. Púte sa tu zvykli konať na sviatok nájdenia sv. Kríža 3. mája a na sviatok Sedembolestnej Panny Márie 15. septembra. V súčasnosti sa hlavná púť poriada 15. septembra. V Českej republike je provincia zriaďovateľom viacerých saleziánskych stredísk mládeže, Domu Ignáca Stuchlého vo Fryštáku, školy JABOK v Prahe, mediálneho centra v Brne a inštitútu pre teologickú prípravu saleziánov VTÚSP, ktorý je úzko prepojený s Teologickou fakultou JU v Českých Budějoviciach. Českí saleziáni pôsobia v 14. komunitách, 10. strediskách mládeže a v 12. farnostiach.

*S rehoľou saleziánov veľmi úzko spolupracuje **Domka – Združenie saleziánskej mládeže**. Je to občianske združenie, ktoré v 29 strediskách na celom Slovensku ponúka deťom a mladým ľuďom zmysluplné využitie voľného času, priestor pre angažovanosť, aby ich podporila vo vyzrievaní v dobrých kresťanov a statočných občanov.*

← oficiálny saleziánsky bulletin,
prvýkrát vydaný v r. 1877

BRATIA TEŠITELIA Z GETSEMAN

A ICH PÔSOBISKÁ

Kongregácia bratov Tešiteľov z Getseman (lat. *Congregatio Fratrum Consolatorum de Gethsemane*, skratka CCG), patrí medzi najmladšie rehoľné spoločnosti, ktoré vznikli v 20. st. Ide o rehoľné spoločenstvo bratov a kňazov, ktorého zakladateľom a prvým generálnym predstaveným kongregácie bol **P. Jozef Ján Litomiský**. Podnetom bola jeho

P. J. J. Litomiský

osobná túžba po kontemplatívnom živote v spoločenstve, ale aj skúsenosť z práce vo viedenských nemocniciach počas 1. svet. vojny, kde videl, koľko pacientov denne umiera bez zmiernenia s Bohom a bez duchovnej útechy. V tom čase v Čechách začala pôsobiť **Kongregácia sestier Tešiteľiek Božského Srdca Ježišovho**. Stretnutie so zakladateľkou s. Rózou Vůjtechovou, dalo plánom P. Litomiského jasné smerovanie. Zameril sa na zriadenie rehoľnej spoločnosti, ktorá dostala 12. februára 1922 súhlas od pápeža Pia XI.

s. R. Vůjtechová

Kongregácia bola kánonicky erigovaná viedenským arcibiskupom kardinálom Fridrichom Gustávom Piffлом 7. apríla 1922 vo Viedni v kostole Najsvätejšieho Vykupiteľa, keď slávnostne obliekol do rehoľného rúcha prvých troch jej členov. Jej prvým generálnym predstaveným sa stal P. Litomiský. Činnosť spoločenstva spočívala v utešovaní chorých, chudobných a opustených v nemocniciach, väzniciach a ústavoch, ďalej v pastorácii, misijnej činnosti a pôvodne aj v starostlivosti o českých a slovenských krajanov v zahraničí. Mladá kongregácia sa rýchlo rozširovala. Okrem materského domu vo Viedni a domu noviciátu v Tullnerbachu, vznikla zakrátko **slovenská a česká provincia**. V r. 1935 bol vysvätením adoračnej kaplnky sv. Cyrila a Metoda úspešne završený zámer p. Litomiského zakotviť priamo v Jeruzaleme blízko biblickej Getsemanskej záhrady. V tejto dobe mala kongregácia už 100 členov. Na území Československa mala kongregácia celkom 17 domov. Okrem Prahy, kam sa z Viedne neskôr presunulo aj jej ústredie, tešitelia pôsobili v Českej Kamenici, Suchom Vrbnom (dnes časť Českých Budějovic), Klokotoch, Brne, Hrabáni, Ostrave – Novej Vsi. Na Slovensko prišli Tešitelia už v r. 1927 do starobylého *pútnického miesta Marianka*, ktoré im zveril biskup Dr. Pavol Jantausch, trnavský Apoštolský administrátor. Administrátorom tohto miesta sa stal P. Ján Mária Polakovič, rodák z neďalekého Račišdorfu (dnes Bratislava-Rača). Okrem Marianky pôsobili tešitelia aj v Lome nad Rimavicou, Leviciach, či v Zlatých Moravciach. V r. 1950 boli tešitelia internovaní, väznení a ich činnosť zastavená. Fyzické útrapy a väzenie sa podpísali aj na fyzickom zdraví zakladateľa p. Litomiského, ktorý sa prepustení z väzenia prebýval na fare pri kostole sv. Vojtecha v Prahe. Po zhoršení jeho zdravotného stavu zomrel 6. júna 1956. V tom čase kongregácia pôsobila predovšetkým v USA a v Kanade. Nové stanovky kongregácie prepracované po II. Vatikánskom koncile schválil v r. 1983 v Prahe arcibiskup František Tomášek. Po r. 1990 sa pôsobenie kongregácie obnovilo opätovne aj v Čechách a na Slovensku. Na čele kongregácie stojí superior a provinciu riadi provinciál. Kongregácia má dnes predovšetkým zmierné, misijné a pastoračné poslanie. V súčasnosti je aktívna hlavne v Poľsku, kde bratia vedú okrem farskej pastorácie niekoľko charitatívnych diel – útulky pre bezdomovcov. Na Slovensku pôsobia bratia tešitelia okrem Marianky aj

adoračné kaplnky v Zlatých Moravciach a v Marianke

v Zlatých Moravciach. Hlavným bodom spirituality kongregácie je každodenná spoluúčasť v utrpení Pána Ježiša pred jeho zatknutím v Getsemanskej záhrade prostredníctvom adorácie Najsvätejšej sviatosti v duchu Kristových slov „Zostaňte tu a bďte so mnou“. Toto všetko odráža názov kongregácie, ako aj jej heslo: „**Všetko pre potechu Božského Srdca Ježišovho**“.

zdroje: P. Xaver Stanislav Čík: *Dejiny Mariatalu*, 1942, www.mlodzipocieszyciele.weebly.com, www.tesitelia.sk, www.tesitelky.eu, súkromný archív Márie Prekopovej, www.radiovaticana.cz

PRÍBEH O POPOLUŠKE TROCHU INAK

Bola kontesou, ale stala sa rehoľnicou. Bola princeznou, čo sa stala popoluškou. Poznáme viaceré príbehov o tom, že do kláštorov vstupovali šľachticné, ale čítať takýto príbeh v 20.st.? A predsa sa stal. Kde bolo tam bolo...narodila sa na zámku malá kontesa. Stala sa nevestou najmocnejšieho kráľa a zomrela uprostred chudobných domcov v Argentíne. Najprv sa volala Františka, kontesa Coudenhove - Honrichs a neskôr sa stala s. Máriou Anežkou v Kongregácii sestier tešiteľiek Božského srdca Ježišovho. Bola to nadaná, odhodlaná žena, ktorej ruky nezdobili drahé prstene, ale mozole. V súčasnosti prebieha proces jej beatifikácie.

zámok Kunštát

S. Anežka, Františka kontesa Coudenhove-Honrichs, sa narodila 7. septembra 1892 v Drahotušiach na Morave. Jej otcom bol knieža František Hafen Coudenhove-Honrichs a matka kňažná Tekla. V r. 1901 sa šľachtická rodina prisťahovala na zámok Kunštát. I keď boli nemeckej národnosti, hovorili po česky a aj táto skutočnosť prispela k ich všeobecnej obľúbenosti. V r. 1912, počas Vianoc, zomrel knieža František a o rok neskôr odcestovala

mladá kontesa s matkou a komornými do Ríma, kde sa zúčastnili na audiencii u pápeža Pia X. Ako mladá šľachticná bola uvedená do spoločnosti na Rakúsko-Uhorskom dvore, ale jej túžby sa začali uberať iným smerom. Už od detstva ju bavilo robiť radosť iným, a keď bola staršia chodila k chorým. Neskôr počas vojny, pomáhala ako ošetrovatelka v lazarete a urobila si aj ošetrovateľský kurz. Jej matka s nevôľou pozerala na Františkine záujmy a nechápala ich. Rodinu však často navštevoval biskup P. Huyn, ktorý pomohol mladej kontese zorientovať sa v povolani a predstavil jej stanovy novovznikajúcej ženskej rehole Tešiteľiek.

V spoločnosti zakladateľky Františka spoznala aj pravosť svojho duchovného zasvätenia. Napriek počiatocnému nesúhlasu matky sa zriekla všetkých šľachtických výsad a išla za hlasom svojho srdca. *Z princeznej sa stala popoluška.*

Do kláštora v Brne vstúpila v r. 1916, ako 24 ročná. O šesť mesiacov neskôr prijala rehoľné rúcho a v r. 1919 zložila prvé sľuby. Po vstupe do kongregácie robila všetky práce, aj keď nebola zvyknutá manuálne pracovať. V Brne pomáhala pri oprave prvého materského domu. V r. 1924 bola Matkou Rózou poverená obhliadnuť pozemok na nový materský dom. Z poverenia predstavenej išla do Rajhradu pri Brne, kde pre kongregáciu značnou sumou prispela a zjedнала kúpu pozemku od bratov benediktínov. Keďže bola všestranne nadaná, nakreslila plány budúceho kláštora a kostola v Rajhrade, a keď sa začalo so stavbou, zapojila sa aj do najťažších prác. Následne, až do r. 1945, pracovala ako sekretárka Matky Rózy. Po vojne bol z kunštátskeho panstva posielaný materiál a pracovné sily na opravu materského domu, ktorý bol na konci vojny zničený bombardovaním. Povojnová doba v Čechách nepriala ľuďom s nemeckou národnosťou, a tak predstavená rozhodla, že s. Anežka odíde do misií. Stalo sa tak v r. 1948 a s. Anežka začala odznova -

Kláštor sestier Tešiteľiek v Rajhrade

v Argentíne. Kúpila pozemok a vlastnými rukami postavila z dreva a hliny prvý dom, ktorý bol podobný domom najchudobnejších obyvateľov Rosaria. „Prišla som do Argentíny s úmyslom založiť provinciu v duchu zakladateľky, s túžbou obnoviť pôvodného ducha kongregácie, ducha zmieru, obetovania seba, mlčania, práce, modlitby, úplnej chudoby, poslušnosti a sesterskej lásky.“ Bola matkou chudobných, ktorých navštevovala, ošetrovala, obstarávala živobytie, šatstvo, lieky a povzbudzovala dobrým slovom. Snažila sa šíriť osvetu o kongregácii prekladmi kníh z češtiny do španielčiny. 22 rokov strávila v obetavej a namáhavej práci. V starobe jej museli amputovať obe nohy a bola odkázaná na pomoc sestier. Zomrela v r. 1977. Na jej pohrebe sa zúčastnilo mnoho chudobných, ktorým sa darovala. Jej pozostatky sú uložené v kaplnke sestier Nepoškvrneného Počatia Panny Márie v Rosariu.

Viac: Elena Františka Sebiňová: *Dávam všetko*

zdroj: www.tesitelky.eu, www.novy.rajhrad.cz, www.zamek-kunstat.cz

ITE AD JOSEPH

8.12.2020, pri príležitosti 150. výročia vyhlásenia ženícha Panny Márie za patróna celej Cirkvi, vyhlásil pápež František ROK SV. JOZEFA. Urobil tak apoštolským listom *Patris corde* (S otcovským srdcom), v ktorom sv. Jozefa opisuje charakteristikami „milovaný otec“, „nežný a láskavý“, „poslušný“, „prijímajúci“, „tvorivo odvážny“, „pracovitý“ a držiaci sa v úzadí – „v tieni“.

Nasledujme sv. Jozefa na výnimočné miesta s jeho duchovným patrocníom.

Kostol sv. Jozefa, robotníka v Novej Dubnici

Nová Dubnica je mesto ležiace v údolí rieky Váh v okrese Ilava. Mesto malo byť pôvodne len sídliskom pre robotníkov pracujúcich v Závodoch ťažkého strojárstva v Dubnici nad Váhom. Bolo umiestnené päť kilometrov od zbrojovky. Jeho projekt navrhol architekt Jiří Kroha. So samotnou stavbou mesta sa začalo v r. 1951. Samostatnou obcou sa sídlisko patriace pod samosprávu Dubnice nad Váhom stalo 1. januára 1957, kedy dostalo názov Nová Dubnica. 8. júna 1960 jej bol priznaný štatút mesta. V r. 1990 prišli do Novej Dubnice saleziáni. Na základe rozhodnutia nitrianskeho biskupa J. Ch Korca bola 1. augusta 1991 zriadená samostatná farnosť, ktorú saleziáni dostali do správy. Už koncom r. 1992 začali s výstavbou saleziánskeho centra, ktorého súčasťou mal byť aj nový kostol, ktorého základný kameň posvätil pri svojej prvej návšteve Slovenska sv. Ján Pavol II. Výstavbu komplexu dokončili v r. 2005. Farnosť sv. Jozefa robotníka, ktorú dodnes saleziáni spravujú, pozostáva z mesta Nová Dubnica a mestskej časti Kolačín, ktorej kostol je zasvätený Nanebovzatej Panne Márii. Prvá omša sa konala v r. 1995 v miestnosti, ktorá dnes slúži ako divadelná sála oratória. Výstavba saleziánskeho centra sa uskutočnila v r. 2002, v tom istom roku sa začali i výkopové práce pre výstavbu kostola, ktorý bol dokončený v r. 2005. Kostol je zasvätený sv. Jozefovi, robotníkovi. Slávnostná posviacka nového kostola sa uskutočnila 17. novembra nitrianskym diecéznym biskupom Mons. Viliamom Judákom. Špeciálna výplň okien, výtvarný charakter mobiliára v presbytériu a atypické zábradlie na chóre sú riešené v spolupráci s výtvarníkom Jozefom Vydrnákom. Centrálny priestor svätyně od exteriéru oddeľujú trojice veľkoformátových zvislých pieskovaných okien. Vo vitrážach, ako aj pri výzdobe mobiliára použil majster Vydrnák hybridné tvary písma a zaujímavé grafické línie. Charakteristický rukopis majstra je zreteľný aj na oltárnom obraze sv. Jozefa, robotníka.

zdroje: www.faranovadubnica.sk, www.rehole.sk, www.zilina-gallery.sk

POZVANIE
pre jednotlivcov i pútnické miesta

VSTÚPTE do Asociácie pútnických organizácií a prispejte k rozvoju, obnove a osvete putovania na Slovensku. Získate podporu a spoluprácu organizácií, ktoré pôsobia v oblasti pútnictva, dobrovoľníkov, rozšírite si prístup k informáciám, možnosť prezentácie aktivít napr. na veľtrhoch, internete, FB...

MILOSRDNÉ SESTRY SVÄTÉHO KRÍŽA

A ICH PÔSOBISKÁ

Kongregácia milosrdných sestier Svätého kríža (*lat. Sororum Caritatis Sanctae Crucis, skratka SCSC*) vznikla v r. 1856 vo Švajčiarsku. Bolo to v ťažkých časoch, keď vojny a nepokoje spôsobili v krajine mnoho utrpenia. S materiálnou biedou šla ruka v ruku náboženská nevedomosť, ľahostajnosť, ale aj úpadok mravov. O založenie kongregácie sa zaslúžili **kapucín - P. Teodózium Florentini a Matka M. Terézia Schererová**. P. Teodózium Florentini sa narodil 23. mája 1808 v Münstertale v juhovýchodnom cípe Švajčiarska.

Matka M. Terézia Schererová

Ingenbohl

Ako kapucínsky kňaz sa staral o duchovné potreby ľudí. Ale neboli mu ľahostajné ani ich telesné potreby. Preto bojoval proti chudobe, negramotnosti, chorobám, sociálnej nespravodlivosti. Po dlhých modlitbách a uvažovaní prišiel k náhľadu, že proti uvedeným zlám môže účinne pracovať s pomocou sestier, "ktoré by porozumeli Krížu". Tak vznikla myšlienka vytvoriť spoločnosť Milosrdných sestier Sv. kríža, čo sa podarilo v r. 1845. Medzi prvými piatimi členkami nového rehoľného združenia bola Katarína Schererová. Pochádzala z chudobnej roľníckej rodiny. Narodila sa 31. októbra 1825 v Meggene vo Švajčiarsku. V júni 1845 prijala z rúk P. Teodózia rehoľné rúcho a v októbri toho istého roku zložila prvé rehoľné sľuby ako sestra Mária Terézia. V r. 1857 sa v materskom dome v Ingenbohle stala generálnou predstavenou. Odtedy ostala známa pod menom Matka M. Terézia Schererová. Po náhlej smrti zakladateľa v r. 1865 celá zodpovednosť za mladý rehoľný inštitút spočívala na nej. S odovzdanosťou do Božej vôle spájala odvahu s rozvahou, a tak prekonávala všetky ťažkosti. Zomrela po bolestivej chorobe 16. júla 1888 v Ingenbohle. V tom čase malo už združenie Milosrdných sestier Sv. kríža v rozličných krajinách takmer 400 domov s 1500 sestrami. V r. 1894 získal inštitút aj pápežský súhlas a napokon v r. 1897 bol oficiálne schválený. V čase najväčšieho rozmachu, v r. 1940, mal inštitút takmer 10 tisíc sestier. Rehoľa patrí k Regulovanému tretiemu rádu sv. Františka z Assisi a je kongregáciou pápežského práva. Dnes žije v komunite takmer 3000 sestier v 18 rôznych krajinách. Sídlo kongregácie je aj v súčasnosti v Ingenbohle vo Švajčiarsku. Najstaršia filiálka krížových sestier na Slovensku vznikla v **Zlatých Moravciach**. Ich história je úzko prepojená s históriou prvej nemocnice v tunajšej župe, ktorá bola v r. 1863 zriadená samosprávou v **Chyzerovciach**. Pre veľký počet chorých župan barón Augustín Majthényi požiadal P. Florentiniho

o vyslanie milosrdných sestier Svätého kríža, aby pomáhali ošetrovať chorých. Ten žiadosti vyhovel a osobne si bol pozrieť ich nové pôsobisko. So sebou priniesol aj kríž, ktorý zavesil na stenu v nemocnici so slovami: „Tu nech sa sestry učia milovať kríž.“ Pre veľký počet pacientov bola vybudovaná v r. 1875 nová nemocnica v centre mesta. Do Zlatých Moraviec prišli sestry 21. februára 1865 a tunajší ústav bol 10 rokov jediným miestom ich pôsobenia v Uhorsku. Niekoľkokrát ho navštívila aj Matka Mária Terézia. Prvé rehoľné sestry sú pochované na mestskom cintoríne. Je tam pochovaná aj s. *Mária Jozefína Fides Dermeková*, zakladateľka ošetrovateľskej školy na Slovensku. Po r. 1918 sa počet slovenských sestier natoľko zvyšoval, že už bolo možné uvažovať o osamostatnení sa slovenských sestier

na cintoríne v Zlatých Moravciach

STAŇTE SA PRAVIDELNÝMI ODBERATEĽMI PÚTNICKÉHO LISTU

Ak máte záujem dostávať Pútnický list do Vašej e-mailovej pošty, prosíme Vás, napíšte nám na adresu: prekopova@gmail.com. Zaradíme Vás **do adresára čitateľov Pútnického listu**.

Vydávanie Pútnického listu môžete podporiť dobrovoľným príspevkom na č.ú:

SK18 7500 0000 0040 1664 7114, do správy pre prijímateľa uveďte: **PÚTNICKÝ LIST**

Ď A K U J E M E !

kaštieľ v Podunajských Biskupiciach

Svätého kríža. Pre tento cieľ vtedajšia generálna predstavená *s. Theresia Beck* v r. 1922 súhlasila so zakúpením kamenného kaštieľa grófa Dražkoviča i so záhradou v **Podunajských Biskupiciach**. Tunajšie začiatky boli poznačené veľkými obetami. Všade vládla pani chudoba. Kaštieľ potreboval generálnu rekonštrukciu s niekoľkými novými prístavbami. Generálna oprava budovy s prístavbou a trvala do r. 1923, začiatkom ktorého bol zriadený aj Slovenský komisariát

sestier Svätého kríža so sídlom v Podunajských Biskupiciach. Začiatkom júla toho istého roku bola posviacka domu i kaplnky a v októbri sa tu konala obliečka prvých pätnástich slovenských novíciek. V r. 1924 pribudovali sestry k čelnej jednoposchodovej starej budove kláštora dve krídla smerom do záhrady. Sľubný rozvoj rehole umožnil zmeniť štatút komisariátu na samostatnú provinciu. Stalo sa tak dekrétom Svätej stolice zo 6. augusta 1927. Nová provincia mala 230 sestier, 28 novíciek a 89 kandidátok. Sestry pod vedením prvej provinciálnej predstavenej *s. Teodózie Hossovej* pôsobili na osemnástich pracoviskách. V r. 1929 sestry zriadili v Bratislave Ošetrovateľskú školu, ktorá existovala do svojho násilného zrušenia totalitnou mocou. Počas svojej existencie vychovala viac ako päťsto profesionálnych ošetrovateliek a ošetrovateľov a nepochybne tak prispela k skvalitneniu ošetrovateľského vzdelávania vo vtedajšom Československu. Ošetrovateľská škola fungovala do r. 1948, kedy bola poštátnená. Jej majetok prepadol v prospech štátu, personál ponechali na škole. Sestry boli prijaté do rezortu Povereníctva SNR školstva a osvety a dostávali plat od štátu. Neskôr však dostali prepúšťacie dekréty a bol na ne vyvíjaný tlak, aby sa stali civilnými zdravotnými sestrami. Po r. 1990 získala rehoľa späť svoje pôsobiská. V súčasnosti slovenskú provinciu Milosrdných sestier Svätého kríža tvorí 21 sesterských komunit na Slovensku a dve komunity sestier **medzi Slováckmi v Rumunsku**. Sestry ošetrojú chorých, vyučujú v školách, sú zapojené do služby Cirkvi. Od r. 2002 pôsobia slovenské sestry aj **v Rusku**. Do rehoľnej rodiny patrila aj *bl. s. Zdenka Schelingová*, ktorej relikvie si uctieваме na mnohých miestach Slovenska. Sestry konajú charitatívne, sociálne a pastoračné služby v duchu evanjelia, ktorý naplňal sv. Františka a zakladateľov rehole. Sídlom Slovenskej provincie je **Provinciálny dom v Trnave**, ktorý je zároveň aj formačnou komunitou noviciátu. Pravidelne sa tu konajú juniorátne stretnutia, duchovné obnovy a stretnutia pre spolupracovníkov, raz mesačne pútnické sväté omše ku cti *bl. Zdenky Schelingovej*. Sestry pôsobia v katechéze, navštevujú väzňov. Kongregácia je zriaďovateľom aj viacerých cirkevných materských škôl. **V Čechách** sa prvým pôsobiskom Krížových sestier stali **Malenovice**, kam prišli v r. 1872 na pozvanie grófkou Luisy Šternberkovej, ktorá ich spoznala v Solnohradsku. V r. 1913 bola zriadená samostatná provincia Uhorska so sídlom v Žamberku. V čase 1. svet. vojny ošetrovali sestry ranených vojakov v lazaretach. Po vzniku Československej republiky naďalej pracovali v nemocniciach, sirotincoch, v školách, chudobincoch, v domovoch pre starých ľudí, v cirkevných zariadeniach a spoločenstvách s výchovnou a sociálnou činnosťou. V čase nemeckej okupácie boli kláštorné školy zrušené a niektoré budovy zabrané. Po skončení 2. svet. vojny sestry obnovili svoje pôsobenie v školách, ale už koncom r. 1948 boli kláštorné školy opäť zrušené. Domy boli postupne zabrané pre štátne účely a v r. 1950 boli všetky sestry násilne internované. Od r. 1993 sa Sestry sv. Kríža vrátili do provinčného domu v **Kroměříži** a dnes pôsobia na ôsmich miestach Českej republiky, kde sa okrem starostlivosti o choré spolusestry zapájajú do katechéz, práce v školstve a zdravotníctve, do projektov charitatívnej služby a výpomoci v pastorácii.

zdroje: Dobrotková Marta, Ilievová Ľubica, Juriková Erika: *DEJINY OŠETROVATEĽSKÉHO VZDELÁVANIA NA SLOVENSKU – OŠETROVATEĽSKÁ ŠKOLA*, *Zdravotnicke listy*, Ročník 7, Číslo 2, 2019, www.rehole.sk, www.sestrysvkriza.sk, www.klaster-km.cz, www.katolickenoviny.sk, www.zl.tnuni.sk, www.catholickblog.blogspot.com, www.danubeislands.sk

info o pútnických miestach a asociácii nájdete na: www.putnickemiesta.sk

KONGREGÁCIA SESTIER BOŽSKÉHO VYKUPITEĽA

A ICH PÔSOBIŠKÁ

KONGREGÁCIA SESTIER NAJSVÄTEJŠIEHO SPASITEĽA

Spoločný základ pre obe **Kongregácie** bol položený v r. 1849 v kúpeľnom meste Niederbronn, v Alsasku, vo východnom Francúzsku. Pápežské schválenie dostala prvotná kongregácia v r. 1866. Zakladateľkou tohto prvotného rehoľného spoločenstva bola

Alžbeta Eppingerová, Matka Alfonza Mária sa narodila v r. 1814 v katolíckej rodine. Ako dieťa bola veľmi chápatvá a vnímavá na Božie pôsobenie. Osobitne sa jej dotýkalo utrpenie Ježiša Krista. Ako 27-ročná vážne ochorela, čo dalo nový smer jej životnej ceste. Alsasko, ale aj iné oblasti, trpelo veľkou biedou. Robotníci boli vykorisťovaní a aj deti začínali veľmi skoro pracovať. Počet lekárov, podobne ako počet nemocníc, nepostačoval. Situácia v poľnohospodárstve tiež nebola lepšia. Rok 1848 bol rokom veľkej neúrody. Alžbeta prostredníctvom choroby chápala trpiacich, ktorí často žili opustení, v žalostných hygienických podmienkach. Ako odpoveď na núdzu svojej doby založila spolu s miestnym farárom Jánom Dávidom Reichardom v r. 1849 novú rehoľnú spoločnosť – Kongregáciu sestier Najsvätejšieho Spasiteľa. Dňa 10. 9. 1849 prijala rehoľné rúcho, nové meno – matka Alfonza Mária, a stala sa prvou generálnou predstavenou novozaloženej rehoľnej spoločnosti. Nová kongregácia sa starala najmä o chudobných chorých v ich domoch a sestry sa ujímali aj opustených detí. V r. 1866 sa od materskej kongregácie oddelili viedenská a nemecká filiálka (Würzburg) a o rok neskôr vznikla aj filiálka Šoproň, v Uhorsku. V tom istom roku (1867) zomreli obaja zakladatelia prvotnej rehoľnej línie a z troch filiálok následne vznikli samostatné kongregácie. Na územie Slovenska prišli sestry z Viedenskej aj Šopronskej vetvy. **Viedenské sestry** prišli do Bratislavy v r. 1896 na pozvanie grófkyně Heleny Szápáryovej a začali pracovať na detskej klinike. Grófkyně kúpila pozemok, na ktorom im dala postaviť kláštor, ktorý bol dokončený v r. 1914. V dôsledku 1.svet. vojny vznikla v r. 1916 na základe žiadosti sestier *Kongregácia dcér Najsvätejšieho Spasiteľa* (uvedený názov používala až do r. 1997). Sestry pracovali predovšetkým v nemocniciach, sanatóriách a materských škôlkach a pomáhali v pastoračnej službe do pol. 20.st. Komunistická diktatúra znemožnila sestrám ďalšiu aktívnu činnosť. Ako mnohé iné rehoľné sestry pracovali aj ony žili na okraji spoločnosti, pracovali v továrňach a v ústavoch pre mentálne postihnutých. Po Nežnej revolúcii sestry predovšetkým využili možnosti spoznať korene svojej kongregácie. Nadviazali vzťahy s pôvodnou kongregáciou a s generálnym domom vo francúzskom Oberbronne. Snaha o zjednotenie vyvrcholila v r. 2009 fúziou s niederbronnskou kongregáciou Sestier Najsvätejšieho Spasiteľa. Generálny dom v Oberbronne sa tak stal materským domom aj pre slovenské sestry. V súčasnosti pôsobia na Slovensku sestry na šiestich miestach – v Bratislave, Smoleniciach, Banskej Bystrici, Kysuckom N. Meste, vo Zvolene a v Trebišove. **Šopronské sestry** prišli na Slovensko po 1. svet. vojne a v Nových Zámkoch založili v r. 1924 slovenskú provinciu, ktorá sa postupne rozrástla na 14 komunit. V r. 1939, keď Nové Zámky pripadli Maďarsku, sestry presťahovali sídlo slovenskej provincie do Spišskej Novej Vsi. Aj v Šopronskej vetve spôsobila politická situácia odlúčenie od materského domu, slovenská provincia sa stala Regionalátom. 50te roky 20. st. ešte viac prehĺbili odlúčenosť od predstavených v Maďarsku. Mnohé sestry žili v ilegalite. Po čiastočnom politickom uvoľnení v r. 1969 požiadala slovenská provincia o znovupričlenenie Regionalátu ku Generalátu kongregácie, ktorý bol kvôli nepriaznivej politickej situácii v Maďarsku presťahovaný do Ríma. Po r. 1989 sa sestry opäť ujali verejného apoštolátu. Obnovili sídlo provincie v Spišskej Novej Vsi a rozvinuli činnosť v 16 komunitách: v Bratislave, Banskej Bystrici, Košiciach, Levoči, na Mariánskej Hore (pri Levoči), v Nesvadoch, Vrúcku, Nitre, Partizánskom, v Raslaviciach, Snine, Spišských Vlachoch, Topoľčanoch a v Žiline.

Generálny dom Kongregácie sestier Najsv. Spasiteľa v Oberbronne, kde sa nachádzajú ostatky Matky Alfonzy Márie Eppingerovej

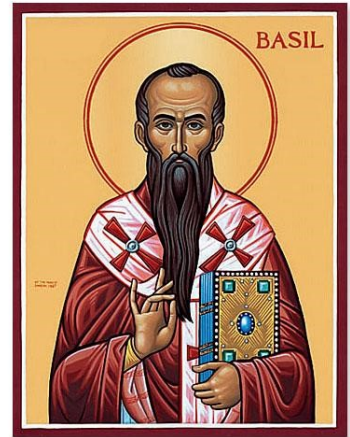

RÁD SV. BAZILA VEĽKÉHO

A JEHO PÔSOBISKÁ

Naše celoročné spoznávanie reholí a rádov sa bude končiť podobne ako sa začalo - pri mníchoch. Úvod sme venovali benediktínom a záver patrí baziliánom. Príbehy oboch mníšskych rádov sú veľmi podobné a ukrývajú v sebe hlbokú symboliku jednoty východnej a západnej časti Katolíckej Cirkvi. **Rád sv. Bazila Veľkého** (lat. *Ordo Sancti Basilii Magni*, skratka *O.S.B.M.* alebo *Čin svätého Vasilija Veľkého*, skratka *ČSVV*) je mníšskym rádom Gréckokatolíckej cirkvi. Je známy aj pod označením **baziliáni**, **otcovia baziliáni**, **baziliánsky rád**, alebo ako **Baziliánsky rád sv. Jozafáta**. Jeho pôvod siaha do 4. st. k sv. Bazilovi Veľkému, ktorý v r. 360 pre mníchov v Kapadócií napísal pravidlá, ktoré sa neskôr stali inšpiráciou a základom, aj pre ďalšie rehoľné komunity, vznikajúce na západe. Stoja totiž na troch sľuboch: čistota, chudoba a poslušnosť.

Sv. Bazil Veľký sa narodil v Cézarei v Kapadócií v r. 330 (dnes Kayser v Turecku). Bol jedným z desiatich detí (pozn. viacerí z nich sú svätí) sv. Bazila Staršieho a sv. Emmelie. Jeho otec bol právnik, vyučoval rečníctvo a k tomuto povolaniu priviedol aj svojho syna. Mladý Bazil najprv navštevoval školu v Cézarei, neskôr v Konštantínopole a v Aténach, kde sa v r. 352 zoznámil so sv. Gregorom Naziánskym. V r. 356 na naliehanie svojich priateľov si v rodnom meste otvoril rečnícku školu, kde učil právo a staral sa o výchovu mládeže. Zanedlho sa stal pomerne populárnym a známym, ale vnútorne nenachádzal pokoj. Na radu svojej sestry Makríny začal študovať náboženstvo a odišiel do púšte v Sýrii, Mezopotámii, Palestíne a Egypte. Spoznal tu pustovníkov, od ktorých si osvojil základy skromného a dokonalého života. Pokora, apoštolská chudoba, bratská láska otcov púšte pôsobili na Bazila mocným dojmom. Po dvoch rokoch sa vrátil do vlasti a utiahol sa do samoty na púšti Matarii pri rieke Iris. Keďže sa okolo neho začalo zhromažďovať čoraz viac nasledovníkov, ktorí tiež túžili po dokonalejšom živote, vytvoril pre nich pravidlá a záväzný poriadok, čím položil základy organizovaného života rehoľníkov. V r. 361 priviedla sv. Bazila späť do Cézarey vážna udalosť. Starý a bojzlivý cézarejský biskup Dianeos podpísal ariánske znenie vyznania viery, v ktorom sa popieralo božstvo Ježiša Krista. Sv. Bazil ho navštívil a pomohol mu zorientovať sa v ťažkom omyle. Biskup pochopil a svoj podpis odvolal, onedlho potom zomrel. V r. 362 sa stal biskupom senátor a katechumen Euzébius. Nakoľko nemal teologické vzdelanie, požiadal sv. Bazila o pomoc. V r. 364 sa sv. Bazil stal kňazom a horlivo pracoval na obrane viery i v praktickej službe ľuďom počas ťažkého hladomoru (r.367-368). V r. 370, po smrti biskupa Euzébia, sa stal arcibiskupom Cézarey, pod ktorú patrilo

11 biskupstiev. Zriadil **ústav Bazilias** pre chudobných, chorých, malomocných, pocestných a pre siroty. V ústave boli aj školy a dielne, tiež byty pre kňazov, lekárov, ošetrovateľov a nazývali ho *divom kresťanského staroveku* (pozn. sv. Bazil je nebeským patrónom nemocničných pracovníkov). Aj vo vysokej pozícii žil jednoducho a skromne. Nemal dvor, reprezentáciu ani pohodlie. Nemal ani kuchára. Takmer každý deň kázal. Jeho zanietenosť a obetavosť sa zapáčila aj cisárovi Valentovi, ktorý hoci bol priaznivcom arianizmu, daroval Bazilovi rozsiahle majetky, ktoré

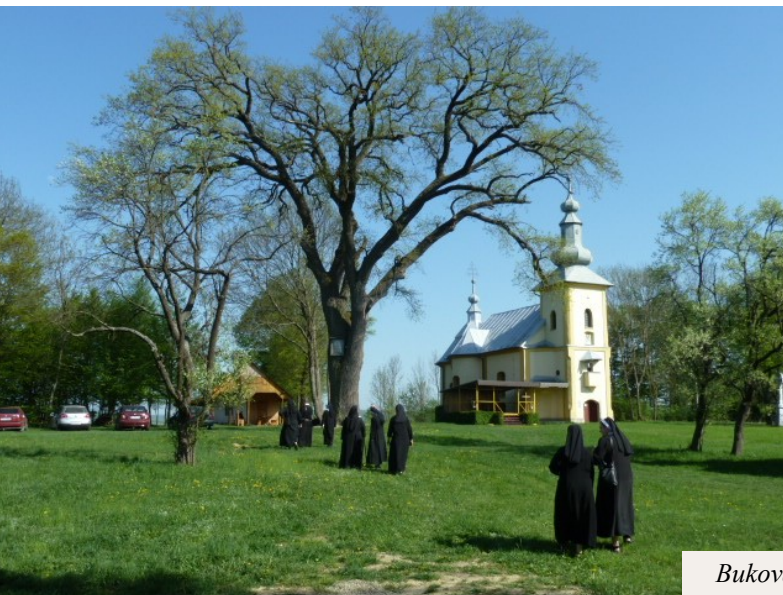

Trebišov

Viete, že meno „baziliáni“ sa po prvýkrát objavilo až v 11. st. v Taliansku?

Spočiatku mníši žijúci podľa pravidiel sv. Bazila nepotrebovali osobitné pomenovanie, lebo na východe neexistovali iné mníšske rády, od ktorých by sa potrebovali odlíšiť názvom. Na území Slovenska sa toto pomenovanie pre východných mníchov objavilo až v 17. st. Pôsobili tu však už oveľa skôr - ako „mníši“ boli známi už v dobe sv. Cyrila a Metoda.

sv. biskup využil v prospech svojich chudobných. Život sv. Bazila je pre nás aktuálny aj v dnešnej dobe. V pastierskom liste nám otcovia biskupi vysvetlili zmeny týkajúce sa liturgických obradov, ktoré sa začnú od Nového Roku používaním nového misála. Sv. Bazil tiež uskutočnil reformu liturgie. Skrátil a zjednotil obrad sv. omše. Jeho liturgia je vôbec prvá, ktorá bola napísaná a pevne stanovená s vylúčením rôznych ľubovoľných dodatkov podľa osobnej záľuby kňaza. Doteraz sa vo východnej Cirkvi používa liturgia, ktorá nesie jeho meno. Biskupom bol síce len deväť rokov, no jeho rozsiahla činnosť poznačila celú cirkev. Zomrel 1. januára 379, ale jeho vplyv bol výrazný aj v ďalšom živote cirkvi. Aj na základe jeho svedectva bol na 1. Carihradskom (konštantínopolskom) koncile (r. 381) jednoznačne zavrhnutý arianizmus. Dnes mu patrí titul „*Otec východného mníšstva*“. Rád sv. Bazila Veľkého v súčasnosti v sebe spája komunitný život, svedectvo evanjeliového života, službu zameranú na jednotu Cirkvi, ako aj osobnú a liturgickú modlitbu. Mnísi rozvíjajú široký apoštolát, ktorý sa zameriava na duchovnú formáciu a pastoračnú, katechetickú, misionársku, akademickú a vydavateľskú činnosť. Najstarším miestom pôsobenia rádu na Slovensku je **Krásny Brod** (okr. Medzilaborce, viac v PL 9/2020), kde sa uctieva slávna ikona Presvätej Bohorodičky (viac v PL 1/2019). V súčasnosti tu sídli noviciát. Starobylým miestom rádu je aj **Buková Hôrka** (okr. Snina), ktorá patrí medzi obľúbené a často navštevované pútnické miesta gréckokatolíkov na Slovensku. Tradícia hovorí, že sa tu kedysi zázračne uzdravil akýsi slepec, ktorý prichádzal pravidelne z Haliča na jarmok do Stropkova. Jeho priatelia tu spolu s obyvateľmi Bukoviec postavili na pamiatku tejto udalosti malú kaplnku, ktorá však stála dlho opustená. Neskôr ju dedičania dali do užívania pustovníkovi Arseniovi Bosákovi. Po jeho smrti, v r. 1742, bazilián – jeromonach (kňaz a rehoľník v jednej osobe) Irinarch Jaselský z Haliča – začal so stavbou chrámu a kláštora, ktoré boli dokončené v r. 1796. Chrám bol zasvätený Svätému krížu. V čase najväčšieho rozkvetu bola v kláštore aj kantorská škola a noviciát všetkých baziliánov Uhorska. Od svojho vzniku bol kláštor takmer vždy obývaný, i keď ho mnísi museli niekoľkokrát v dejinách opustiť. Po 2. svet. vojne sa zachoval len Chrám Povýšenia sv. Kríža a Kaplnka Premenenia Pána. Buková hôrka je dnes opätovne dôležitým strediskom duchovného života veriacich. Každoročné tradičné púte sa tu konajú na sviatok Zoslania Svätého Ducha, Premenenia Pána a Povýšenia svätého kríža.

Buková Hôrka

V minulosti zohrali otcovia baziliáni veľkú úlohu pri šírení hnutia zjednotenia s Rímom. Do rádu baziliánov patril aj prešovský biskup-mučeník bl. Pavol Peter Gojdič OSBM (PL 11/2018). Po r. 1989 začali baziliáni opäť verejne pôsobiť a obnovili kláštory v Krásnom Brode a na Bukovej Hôrke, tiež monastier v **Trebišove**. Sídлом súčasnej slovenskej provincie je **Prešov**. Mnísi pôsobia aj vo viacerých farnostiach, spravidla v blízkosti svojich kláštorov. Ďalšie provincie rádu sa nachádzajú na Ukrajine, v Argentíne, Brazílii, Kanade, Maďarsku, Poľsku, Rumunsku a v USA. V rodine sv. Bazila, podobne ako v rodine sv. Benedikta vyniká aj jeho sestra - sv. **Makrina** (r. 329 - 380), zakladateľka ženského mníšskeho rádu. Bola obdarená veľkými schopnosťami tela i duše, zvlášť výbornou pamäťou. Vedela spamäti všetky žalmy. Rodičia jej umožnili najlepšie vzdelanie vtedajších čias. Ako staršia dcéra v rodine pomáhala pri výchove mladších súrodencov a ovplyvnila život najmä svojich troch bratov.:

sv. Bazila, sv. Gregora Nisského (biskupa) a sv. Naukrácia (pustovníka). Keď súrodenci dospeli, utiahla sa do samoty pri rieke Iris, kde spolu s dvornými dámami i slúžkami založila jednoduchý kláštor. Neskôr vznikli aj ďalšie kláštory a sv. Makrína (na obr.), z úcty k svojmu bratovi, nazvala sestry - baziliánkami. Oficiálny názov je **Sestry Rádu sv. Bazila Veľkého**. Už za života sv. Bazila Veľkého sa rozšírili ženské baziliánske kláštory po celom Východe, kam siahala grécka reč a kultúra – južné Taliansko, Sicília, Francúzsko, Španielsko, neskôr až za Dunaj. Ich rozmachu pomáhali aj pravidlá a konštitúcie rehoľného života vytvorené sv. Bazilom, ktoré boli potvrdené a schválené pápežmi Libériom (r. 363), Damasom (r. 373) a Levom Veľkým (r. 456). V priebehu dejín si oba rády prešli aj ťažkým prenasledovaním. Mnoho mníchov a mníšiek bolo zavraždených pre vieru, mnohí z nich trpeli vo vyhnanstve. Niektorí ušli do slovanskej oblasti, kde začali vznikať nové kláštory. Po páde Carohradu (r. 1453) sa kresťanstvo na území Blízkeho

východu ocitlo pod vládou mohamedánov. Jediný kláštor na tomto území sa udržal do 19.st. v Egypte. V 17. st. bol ešte značný počet ženských baziliánskych kláštorov v Neapole a na Sicílii. Doposiaľ sa zachoval jediný kláštor v Grottaferrate, ktorý založil sv. Níl. Okrem toho sú menšie kláštory na Sicílii a v Kalábrii. Na Ukrajine sa objavili kláštory v čase pokresťančenia Kyjevskej Rusi (r. 988), kde baziliánov pozval knieža Vladimír. V tom čase tu boli založené aj ženské baziliánske kláštory. Do ich rozvoja však viackrát zasiahli vpády Tatárov a Turkov. Kláštory prežili aj reformy cisára Jozefa II. a začiatkom 20. st. mali ženské baziliánske kláštory natoľko silnú základňu, že mohli začať budovať nové komunity vo svete. **Na Slovensko**, konkrétne do Prešova, prišli prvé sestry baziliánky v r. 1922 zo Stanislavova (dnes Ivano-Frankivsk). Prijali pozvanie generálneho vikára Mons. Mikuláša Rusnáka a v Prešove viedli internát, kde sa venovali výchove stredoškolskej mládeže, najmä dievčat, ktoré študovali na cirkevných školách. V r. 1950 boli sestry internované a prevezené najprv do Kostolnej pri Trenčíne a neskôr do Čiech na manuálne práce. Pracovali v továrňach na spracovanie ľanu a bavlny na rôznych miestach. Neskôr, takmer 37 rokov, pracovali v Ústave sociálnej starostlivosti pre ženy vo Svitavách (okr. Hradec Králové), v nemocnici v Trenčíne a od r. 1969 aj v Ústave sociálnej starostlivosti pre chlapcov v Bardejove. Svoju verejnú činnosť na východnom Slovensku obnovili po r. 1989. V septembri 1990 otvorili v Prešove cirkevnú Strednú zdravotnícku školu sv. Bazila Veľkého, ktorá bola vôbec prvou cirkevnou zdravotníckou školou na Slovensku. Dodnes v nej odborne vzdelávajú a duchovne formujú zdravotnícky personál. V súčasnosti existujú na Slovensku dve provincie sestier baziliánok – **Provincia bolestnej Matky Božej so sídlom v Prešove** a **Viceprovincia sv. Cyrila a Metoda so sídlom v Sečovciach**. Sestry pôsobia vo všetkých troch gréckokatolíckych eparchiách

na Slovensku – prešovskej, košickej a bratislavskej, a to v oblasti výchovy a vzdelávania, školskej a farskej katechézy, zdravotníctva a starostlivosti o chrámy. Svoje kláštory a rehoľné komunity majú v Prešove, Svidníku, Medzilaborciach, Bardejove, Trebišove, Sečovciach, Vranove a v Bratislave.

zdroje:

www.sk.wikipedia.org,
www.grkatba.sk,
www.zivotopisysvatych.sk,
www.katolik5.webnode.sk,
www.static.kupindoslike.com,
www.severovychod.sk,
www.bazilianky.sk

...z turistického dňa zasvätených

SLOVO NA CESTU od dona Mareka Gálisa, SDB

Pozdravujem všetkých pútnikov.

V mladosti som mal možnosť vyrastať v kolíske Saleziánov na Slovensku, na pútnickom mieste v Šaštíne. Ako štrnásťročný chlapec som nastúpil na miestne Gymnázium sv. Jána Bosca. Popri škole a rôznych aktivitách bolo pre nás študentov z celého Slovenska prirodzené modliť sa denne pri oltári Sedembolestnej a tiež aj pomáhať pri organizovaní púti... Pamätám si napríklad, že sme sa chystali na maturitu a prišiel náš vychovávateľ Jozef, SDB, že nestíhajú s prípravami, treba napísať 2000 biblických citátov, poskladať ich ako holubice a zavesiť na nádvorie. Alebo sme neraz celý víkend umývali riady po pútnikoch a podobne. Na daný vek sme to robili pomerne ochotne a s postojom viery. Želám Vám, čitateľom, postoj pútnika - **postoj viery**. Vďaka nemu sa Vám podarí nasledovať Krista. Nielen cestovať. Nielen chodiť na zázjazy. Nie zasypať Pannu Máriu svojimi predstavami a túžbami...

...ale nasledovať Krista ako pútnik na dobrodružnej ceste domov s veľkým D.

My, Saleziáni, sme nakoniec opustili svoju kolísku - Šaštín, dúfajúc, že ideme v ústrety mladým. Ved' forma nie je najdôležitejšia. Prosím Vás o modlitbu za našu rehoľu a úprimne ďakujem všetkým našim dobrodincom.

don Marek Gális, SDB

v Advente i počas Vianoc zjednotení v apoštoláte modlitby

Svetová sieť modlitby Svätého Otca známa ako „Apoštolát modlitby“ šírením pravidelných mesačných úmyslov zjednocuje veriacich v účasti na apoštoláte celej Cirkvi obetovaním osobnej modlitby, práce, radosti i utrpenia každého dňa v spojení s Kristovou eucharistickou obetou.

Modlitba obetovania dňa:

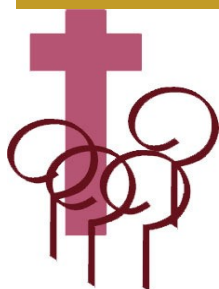
Nebeský Otče, obetujem ti celý svoj deň a svoje modlitby, práce, radosti aj utrpenia v spojení s tvojím Synom Ježišom Kristom, ktorý sa ti stále obetuje vo svätej omši za spásu sveta. Nech ma Duch Svätý vedie a nech mi dá silu svedčiť o tvojej láske. S Pannou Máriou, Matkou nášho Pána a Matkou Cirkvi, prosím za úmysly Svätého Otca a našich biskupov na tento mesiac:

Evanjelizačný úmysel: Za katechéto, ktorí sú povolani ohlasovať Božie slovo, aby sa s odvahou a tvorivosťou v sile Ducha Svätého stali jeho svedkami.

Úmysel našich biskupov: Aby sme vzdávali vďaka Bohu Otcovi za dar jeho Syna a posilňovali vedomie o dôstojnosti každého človeka od počatia po prirodzenú smrť.

zdroj: www.vaticannews.va

Pútnický list vydáva Asociácia pútnických organizácií
Farský úrad, 913 31 Skalka nad Váhom I/41
ISSN 2644-4526

www.putnickemiesta.sk/asociacia-putnickych-organizacii/archiv-putnickych-listov
Autori textu: Mária Hatalová, Mária Prekopová, don Marek Gális, SDB

NEPREDAJNÉ, VOLNE ŠÍRITELNÉ

PRÍLOHA „o tom, čo sa nezmestilo“

Pútnický list v snahe predstaviť dejiny Cirkvi na pozadí histórie rádov a reholí priniesol iste množstvo zaujímavých informácií. Snažili sme sa vytvoriť ucelený obraz, ale nepodarilo sa nám obsiahnuť všetko. Celosvetová paleta rehoľných spoločenstiev, komunít, kongregácií je ozaj nesmierne bohatá a pestrá. V jednoduchej prílohe ponúkame stručný prehľad niektorých menej známych ženských reholí na Slovensku.

Rád sv. Alžbety (lat. *Ordo Sanctae Elisabeth*, skratka OSE).

Zakladateľka: **Apolónia Radermecherová**

Vznik: 17. st. Nemecko

Alžbetinky majú františkánsku spiritualitu. Podľa príkladu sv. Alžbety Uhorskej nasledujú Boha v starostlivosti o chorých. Život služby iným, sklbený s dynamikou osobnej i spoločnej modlitby, je vnímaný v duchu pokánia a františkánskej radosti.

Pôsobisko: Bratislava - Onkologický ústav sv. Alžbety s.r.o.

Sestry Karola Boromejského (lat. *Sorores Caroli Borromei*, skratka: SCB), **Heslo: Žiť z Božieho milosrdenstva a preukazovať ho!**

Zakladateľ: **Jozef Chauvenel**

Vznik: polovica 17.st., Francúzsko

Boromejky okrem troch sľubov čistoty, chudoby a poslušnosti skladajú aj sľub milosrdenstva. Povolanie naplňajú aj prácou v zdravotníckych a sociálnych zariadeniach, výučbou na školách, farskou pastoráciou, duchovnou službou.

Pôsobisko: Nitra

Kongregácia sestier Matky Božieho Milosrdenstva (lat. *Istitutum Beatae Mariae Virginis a Misericordia*, skratka ISMM), **Heslo: Ježišu, dôverujem Ti!**

Zakladateľka: **Matka Terézia Eva Potocká z kniežacieho rodu Sułkowských**

Vznik: r. 1862, Poľsko

Faustinky pokračujú v charizme sv. sestry Faustíny Kowalskej a šíria úctu k Božiemu milosrdenstvu vo formách, ktoré im odovzdal Ježiš, vyprosujú i preukazujú milosrdenstvo a životom svedčiac o milosrdnej láske Boha ku každému človeku.

Kongregácia sestier karmelitánok Dieťaťa Ježiša (lat. *Congregatio sororum carmelitanarum Infantis Jesu*, skratka CSCIJ), **Heslo: Mojm nebom bude konať dobro na zemi.**

Zakladatelia: **o. Anzelm od sv. Andreja Corsini, Matka Terézia od sv. Jozefa**

Vznik: r. 1921, Poľsko

Komunita patrí do karmelitánskej rodiny a žije podľa karmelitánskych pravidiel a duchovnosti; modlitbu prepája s činným apoštolátom. Sestry okrem vnútorného apoštolátu modlitby a obety rozvíjajú tiež vonkajšiu činnosť: katechizujú, vedú materské školy, môžu viesť detské domovy, pomáhajú v dušpasterskej práci ako organistky, kostolníčky, opatrovateľky, vedú exercičné domy a pracujú v misijných krajinách v Afrike - v Burundi, Rwande a Kamerune.

Pôsobisko: Nitra

Kongregácia sestier Nepoškvrneného počatia Panny Márie III. rádu sv. Františka z Assisi (skratka: C.Im.Conc. (SNPPM), **Heslo: "...A odovzdal nám slovo zmierenia." 2 Kor 5,19**

Zakladateľ: františkán v spolupráci s terciárkami

Vznik: polovica 19.st., Morava

Sestry si osobitne uctievať Pannu Máriu v tajomstve jej Nepoškvrneného počatia, obetujú sa za posvätenie kňazov, za rozmnoženie kňazských povolání a za obrátenie neverných zasvätených. Pôsobia na poli výchovy a vzdelávania, tiež v charitatívnej činnosti, vo farskej pastorácii, v pastorácii väzňov i v misiách.

Pôsobisko: Ľubica

Spoločnosť sociálnych sestier (lat. *Societas Sororum Socialum*, skratka:SSS)

Zakladateľ: **Margita Slachtová**

Vznik: r. 1923, Maďarsko

Myšlienka Spoločnosti je ovocím sociálnej duchovnej obnovy, ktorú začal pápež Lev XIII. Jej členky sa pokúšajú odpovedať na problémy a potreby sveta tým, že ideály prastarej benediktínskej spirituality prinášajú do „centra života“ a vyjadrujú ich v modernej forme. Povolanie svedčiť o Božej posväcujúcej láske, sestry sa zúčastňujú na diele pred- evanjelizácie a evanjelizácie službou na poli sociálnej práce, zdravotníctva, ekonomiky, kultúry, so zvláštnym dôrazom na dobro žien, detí a rodín. Členkou rehole bola sv. Sára Salkaházi.

Pôsobiská: Bratislava, Košice, Banská Bystrica.

Kongregácia sestier služobníc Nepoškvrnenej Panny Márie (skratka: SSNPM), **Heslo: Sláva Bohu, česť Márii, nám pokoj!**

Zakladatelia: **o. Jeremiáš Lomnický OSBM, o. Cyril Selecký, bl. s. Jozafáta Hordaševská**

Vznik: r. 1892, Ukrajina

Rehoľa pôsobí v Cirkvách sui iuris byzantskej tradície, ktoré sú v plnom spoločenstve s Katolíckou cirkvou. Sestry služobnice na Slovensku pôsobia na území Prešovskej metropolie vo všetkých troch eparchiách - Prešovskej, Košickej a Bratislavskej. Ich apoštolát je zameraný na výchovu detí a mládeže, zdravotnícku a sociálnu službu a starostlivosť o Božie chrámy.

Pôsobiská: Prešov, Stará Ľubovňa, Lutina, Poprad, Humenné, Michalovce, Košice, Trenčín